

Katechizm Kościoła Katolickiego

Dzień święty święci

Pamiętaj o dniu szabat, aby go uświęcić.
Sześć dni będziesz pracować i wykonywać wszystkie tve zajęcia.
Dzień zaś siódmy jest szabatem ku czci Pana, Boga twego.
Nie możesz przeto w dniu tym wykonywać żadnej pracy
(Wj 20, 8-10; Pwt 5,12-15)

To szabat został ustanowiony dla człowieka,
a nie człowiek dla szabat.
Zatem Syn Człowieczy jest panem szabat
(Mk 2, 27-28).

I. Dzień szabatu

2168 Trzecie przykazanie Dekalogu przypomina o świętości szabatu:
"Dzień siódmy będzie szabatem odpoczynku, poświęconym Panu"
(Wj 31,15).

2169 Pismo święte wspomina przy tym o **dziele stworzenia**:
"W sześciu dniach bowiem uczynił Pan niebo, ziemię, morze
oraz wszystko, co jest w nich, w siódmym zaś dniu odpoczął.
Dlatego pobłogosławił Pan dzień szabatu i uznał go za święty"
(Wj 20, 11).

2170 Pismo święte objawia ponadto w dniu Pańskim pamiątkę **wyzwolenia Izraela z niewoli egipskiej:**

"Pamiętaj, że byłeś niewolnikiem w ziemi egipskiej i wyprowadził cię stamtąd Pan, Bóg twój, ręką mocną i wyciągniętym ramieniem: przeto ci nakazał Pan, Bóg twój, strzec dnia szabatu" (Pwt 5, 15).

2171 Bóg powierzył Izraelowi szabat, by go przestrzegał na **znak nierozrwalnego przymierza** (Por. Wj 31, 16).

**Szabat należy do Pana,
jest poświęcony uwielbieniu Boga,
Jego dzieł stworzenia
i Jego zbawczych czynów na rzecz Izraela.**

2172 Działanie Boga jest wzorem działania ludzkiego.
Jeśli Bóg "odpoczął i wytchnął" w siódmym dniu (Wj 31,17),
człowiek również powinien "zaprzestać pracy" i pozwolić innym
– zwłaszcza ubogim – "odetchnąć" (Wj 23,12).

Szabat nakazuje **przerwać codzienne prace i pozwala odpocząć.**

Jest dniem sprzeciwienia się
niewolnictwu pracy i ubóstwieniu pieniądza
(Ne 13, 15-22; 2 Krn 36, 21).

2173 Ewangelia przytacza wiele sytuacji,
gdym oskarżano Jezusa o naruszenie prawa szabatu.
Jednak **Jezus nigdy nie narusza świętości tego dnia**
(Por. Mk 1, 21; J 9, 16).

Wyjaśnia autorytatywnie jego autentyczne znaczenie:

"To szabat został ustanowiony dla człowieka,
a nie człowiek dla szabatu" (Mk 2, 27).

Powodowany współczuciem Chrystus uznaje za dozwolone

"w szabat uczynić coś dobrego (aniżeli) coś złego...
życie ocalić (aniżeli) zabić" (Por. Mk 3, 4).

Szabat jest dniem Pana...

miłosierdzia i czci Boga (Por. Mt 12, 5; J 7, 23).

"Syn Człowieczy jest panem szabatu" (Mk 2, 28).

II. Dzień Pański

Oto dzień, który Pan uczynił: radujmy się zeń i weselmy!
(Ps 118, 24).

Nasze zgromadzenia dlatego odbywają się w dniu słońca,
ponieważ jest to pierwszy dzień,
w którym Bóg z ciemności wyprowadził materię i stworzył świat,
a Jezus Chrystus, nasz Zbawiciel,
w tym dniu zmartwychwstał
(Św. Justyn, *Apologiae*, 1, 67).

Dzień Zmartwychwstania: nowe stworzenie

2174 Jezus zmartwychwstał "pierwszego dnia tygodnia"
(Mt 28,1; Mk 16, 2; Łk 24,1; J 20, 1).

Jako "dzień pierwszy" dzień Zmartwychwstania Chrystusa
przypomina o pierwszym stworzeniu.

Jako "dzień ósmy", który następuje po szabacie,
(Por. Mk 16, 1; Mt 28, 1) oznacza **nowe stworzenie**
zapoczątkowane wraz ze Zmartwychwstaniem Chrystusa.
Stał się on dla chrześcijan pierwszym ze wszystkich dni,
pierwszym ze wszystkich świąt,
dniem Pańskim (hé Kyriaké heméra, dies dominica),
niedzielą.

Niedziela – wypełnienie szabatu

2175 Niedziela wyraźnie różni się od szabatu, po którym następuje chronologicznie co tydzień; dla chrześcijan zastępuje szabat z jego przepisem obrzędowym. Przez Paschę Chrystusa niedziela wypełnia duchową prawdę szabatu żydowskiego i zapowiada wieczny odpoczynek człowieka w Bogu. Kult oparty na prawie przygotowywał misterium Chrystusa, a to, co było w nim praktykowane, było w pewnym sensie figurą odnoszącą się do Chrystusa (Por. 1 Kor 10, 11):

Ci, którzy trwali w dawnym porządku, przeszli do nowej nadziei **i nie zachowują już szabatu, ale święcą dzień Pański**, dzień, w którym nasze życie zostało pobłogosławione przez Chrystusa i przez Jego śmierć (Św. Ignacy Antiocheński, *Epistula ad Magnesios*, 9, 1).

2176 Świątowanie niedzieli jest wypełnieniem przepisu moralnego w sposób naturalny wpisanego w serce człowieka, aby "w sposób zewnętrzny oddawać cześć Bogu dla upamiętnienia tego wielkiego, najpowszechniejszego dobrodziejstwa, jakim jest dzieło stworzenia świata" (Św. Tomasz z Akwinu, *Summa theologíae*, II-II, 122, 4).

Kult niedzielny wypełnia przepis moralny Starego Przymierza, przejmując jego rytm i ducha przez oddawanie co tydzień czci Stwórcy i Odkupicielowi Jego ludu.

Niedzielną celebracja Eucharystii

**2177 Niedzielną celebracja dnia Pańskiego i Eucharystii
stanowi centrum życia Kościoła.**

"Niedzielną, w czasie której jest celebrowane Misterium Paschalne,
na podstawie tradycji apostołskiej powinna być obchodzona
w całym Kościele jako najdawniejszy dzień świąteczny nakazany"
(KPK, kan. 1246, § 1).

(...)

AKTUALNA LISTA ŚWIĄT NAKAZANYCH

Świętej Bożej Rodzicielki Maryi (1 stycznia)

Objawienie Pańskie (6 stycznia)

Wniebowstąpienie Pańskie w VII Niedzielę Wielkanocy (nie czwartek!)

Najświętszego Ciała i Krwi Pańskiej - Boże Ciało

Wniebowzięcie Najświętszej Maryi Panny (15 sierpnia)

Wszystkich Świętych (1 listopada)

Boże Narodzenie (25 grudnia)

Na powyższej liście nie uwzględniono uroczystości
przypadających w niedziele,
ponieważ niedziela zawsze jest "świętem nakazanym",
tj. wierni mają wtedy obowiązek uczestniczyć we Mszy św.

2178 Praktyka zgromadzenia chrześcijańskiego wywodzi się od czasów apostoelskich (Por. Dz 2, 42-46; 1 Kor 1 1,17).

List do Hebrajczyków przypomina:

"Nie opuszczajmy naszych wspólnych zebrań,
jak się to stało zwyczajem niektórych, ale zachęcajmy się nawzajem"
(Hbr 10, 25).

Tradycja zachowuje wspomnienie wciąż aktualnego pouczenia:

"Przyść wcześniej do Kościoła, aby zbliżyć się do Pana
i wyznać swoje grzechy, wzbudzić żal w modlitwie...

Uczestniczyć w świętej i Boskiej liturgii, zakończyć modlitwę,
nigdy nie wychodzić przed rozestaniem...

Często mówiliśmy: ten dzień jest wam dany na modlitwę i odpoczynek.

Jest dniem, który Pan uczynił. Radujmy się w nim i weselmy"

(Autor anonimowy, *Sermo de die dominica*: PG 86/I, 416 C; 421 C).

2179 "Parafia jest określoną wspólnotą wiernych, utworzoną na sposób stały w Kościele partykularnym, nad którą troskę pasterską, pod władzą biskupa diecezjalnego, powierza się proboszczowi jako jej własnemu pasterzowi" (KPK, kan. 515, § 1).

Jest ona miejscem, gdzie wszyscy wierni mogą się zgromadzić na niedzielną celebrację Eucharystii.

Parafia wprowadza lud chrześcijański do uczestniczenia w życiu liturgicznym i gromadzi go podczas tej celebracji; głosi zbawczą naukę Chrystusa; praktykuje miłość Pana w dobrych i braterskich uczynkach:

Nie możesz modlić się w domu tak jak w kościele,
gdzie jest wielka rzesza
i gdzie wołanie do Boga unosi się z jednego serca.
Jest w tym jeszcze coś więcej: zjednoczenie umysłów, zgodność dusz,
więź miłości, modlitwy kapłanów
(Św. Jan Chryzostom, *De incomprehensibili Dei natura
seu contra Anomaeos*, 3, 6: PG 48, 725 D).

Obowiązek świętowania niedzieli

2180 Przykazanie kościelne określa i precyzuje prawo Pańskie:

"W niedzielę oraz w inne dni świąteczne nakazane
wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy świętej"

(KPK, kan. 1247).

"Nakazowi uczestniczenia we Mszy świętej czyni zadość ten,

kto bierze w niej udział,

gdziekolwiek jest odprawiana w obrządku katolickim,

bądź w sam dzień świąteczny,

bądź też wieczorem dnia poprzedzającego"

(KPK, kan. 1248, § 1).

2181 Eucharystia niedzielna uzasadnia i potwierdza całe działanie chrześcijańskie.

Dlatego wierni są zobowiązani do uczestniczenia w Eucharystii w dni nakazane, chyba że są **usprawiedliwieni** dla ważnego powodu (np. choroba, pielęgnacja niemowląt) lub też otrzymali **dyspensę** od ich własnego pasterza (Por. KPK, kan. 1245).

Ci, którzy dobrowolnie zaniedbują ten obowiązek, popełniają grzech ciężki.

2182 Uczestnictwo w niedzielę we wspólnej celebracji Eucharystii jest świadectwem **przynależności** do Chrystusa i Jego Kościoła oraz **wierności** Chrystusowi i Kościołowi.

Wierni potwierdzają w ten sposób swoją **komunię** w wierze i miłości.

Wspólnie **świadczą** o świętości Boga i nadziei zbawienia.

Umacniają się nawzajem pod przewodnictwem Ducha Świętego.

2183 "Jeśli z braku świętego szafarza albo z innej poważnej przyczyny nie można uczestniczyć w Eucharystii, bardzo zaleca się, ażeby wierni brali udział w liturgii słowa, gdy jest ona odprawiana w kościele parafialnym lub innym świętym miejscu, według przepisów wydanych przez biskupa diecezjalnego, albo poświęcali odpowiedni czas na modlitwę indywidualną w rodzinie lub w grupach rodzin"
(KPK, kan. 1248, § 2).

Dzień łaski i powstrzymania się od pracy

2184 (...) Ustanowienie dnia Pańskiego przyczynia się do tego, by wszyscy korzystali z wystarczającego odpoczynku i czasu wolnego, który mogliby poświęcić **życiu rodzinnemu, kulturalnemu, społecznemu i religijnemu** (Por. Sobór Watykański II, *konst. Gaudium et spes*, 67).

2185 W niedzielę oraz w inne dni świąteczne nakazane wierni powinni **powstrzymać się od wykonywania prac lub zajęć**, które przeszkadzają oddawaniu czci należnej Bogu, przeżywaniu radości właściwej dniowi Pańskiemu, pełnieniu uczynków miłosierdzia i koniecznemu odpoczynkowi duchowemu i fizycznemu (Por. KPK, kan. 1247).

Obowiązki rodzinne lub ważne zadania społeczne stanowią słuszne usprawiedliwienie niewypełnienia nakazu odpoczynku niedzielnego.

Wierni powinni jednak czuwać, by uzasadnione powody nie doprowadziły do nawyków niekorzystnych dla czci Boga, życia rodzinnego oraz zdrowia.

Umiłowanie prawdy szuka czasu wolnego,
a potrzeba miłości podejmuje uzasadnioną pracę
(Św. Augustyn, *De civitate Dei*, 19, 19).

2186 Chrześcijanie dysponujący wolnym czasem powinni pamiętać o swoich braciach, którzy mają te same potrzeby i te same prawa, a którzy nie mogą odpoczywać z powodu ubóstwa i nędzy.

W pobożności chrześcijańskiej niedziela jest tradycyjnie poświęcona na **dobre uczynki i pokorne posługi**

względem ludzi chorych, kalekich i starszych.

Chrześcijanie powinni także świętować niedzielę, oddając swojej rodzinie i bliskim czas i staranie, o które trudno w pozostałe dni tygodnia.

Niedziela jest czasem refleksji, ciszy, lektury i medytacji, które sprzyjają wzrostowi życia wewnętrznego i chrześcijańskiego.

2187 Świątowanie niedziel i dni świątecznych wymaga wspólnego wysiłku. Każdy chrześcijanin powinien unikać narzucania – bez potrzeby – drugiemu tego, co przeszkodziłoby mu w zachowywaniu dnia Pańskiego. Gdy zwyczaje (sport, rozrywki itd.) i obowiązki społeczne (służby publiczne itp.) wymagają od niektórych pracy w niedzielę, powinni czuć się odpowiedzialni za zapewnienie sobie wystarczającego czasu wolnego.

Wierni powinni czuwać z umiarkowaniem i miłością nad tym, by unikać nadużyć i przemocy, jakie rodzą niekiedy rozrywki masowe. Pomimo przymusu ekonomicznego **władze publiczne** powinny czuwać nad zapewnieniem obywatelom czasu przeznaczonego na odpoczynek i oddawanie czci Bogu.

Pracodawcy mają analogiczny obowiązek względem swoich pracowników.

2188 W poszanowaniu wolności religijnej i dobra wspólnego wszystkich **chrześcijanie powinni domagać się uznania niedziel i świąt kościelnych za ustawowe dni świąteczne.**

Powinni wszystkim dawać widoczny przykład modlitwy, szacunku i radości oraz bronić swoich tradycji jako cennego wkładu w życie duchowe społeczności ludzkiej.

Jeśli ustawodawstwo kraju czy też inne powody zobowiązują do pracy w niedzielę, to niech ten dzień będzie jednak przeżywany jako dzień naszego wyzwolenia,

które pozwala nam uczestniczyć w owym "uroczystym zebraniu", w Kościele "pierworodnych, którzy są zapisani w niebiosach" (Hbr 12, 22-23).

Polecenia:

1. Omów znaczenie szabat w Starym Testamencie.
2. Przedstaw stosunek Pana Jezusa do świętowania szabat.
3. Wyjaśnij powód świętowania niedzieli przez chrześcijan.
4. Wymień obowiązki wynikające z III przykazania Dekalogu.
5. Zaplanuj niedzielę, znajdując czas poświęcony życiu rodzinnemu, kulturalnemu, społecznemu i religijnemu.

Dziękuję za uwagę!
Króluj nam, Chryste!